

Communicatief MVT-onderwijs, echt?

Dr. ir. P.M. Murre

De laatste jaren verschijnt er veel interessant en goed onderzoek naar het geven van een moderne vreemde taal (MVT) in Nederland. Niet in een laboratorium, maar gewoon bij en door docenten Engels, Frans en Duits in gewone klassen. Er is inmiddels een aantal proefschriften verschenen met bevindingen en inzichten die goed toe te passen zijn in je eigen MVT-lessen. Enkele highlights daaruit en een paar opmerkingen.

Highlights

1. Veel docenten MVT willen graag communicatief lesgeven (*Communicative Language Teaching, CLT*). Er zijn twee hoofdvarianten van CLT. Bij *weak CLT* wordt alsnog veel tijd besteed aan grammatica (doorgaans in het Nederlands in plaats van de MVT). Bij *strong CLT* juist niet en gaat de tijd naar blootstelling aan de MVT zelf en de taal samen actief en betekenisvol gebruiken. In beide gevallen kan dat vanaf klas 1 tot de examenklas.
2. Leerlingen scoren bij beide varianten van CLT even goed op lezen en schrijven. Echter, bij *strong CLT* kunnen ze daarnaast ook goed spreken en luisteren, veel beter dan bij *weak CLT*. Voorheen konden of durfden zelfs eindexamenleerlingen VWO nauwelijks om een croissantje in Frankrijk. Dat is met *strong CLT* geen probleem meer.
3. De proefschriften van bijvoorbeeld Leslie Piggott (2019), Audrey Rousse-Malpat (2019) en Wim Gombert (2022) laten overduidelijk zien dat *strong CLT* goed mogelijk is direct vanaf klas 1. Hun meerjarig onderzoek gaat over Engels en Frans, en er is geen reden aan te nemen dat het anders werkt voor Duits.
4. Je kunt als docent, vakgroep en school ook met je huidige lesboek starten met *strong CLT*. De bladzijden met structuren (vooral grammatica) sla je gewoon over, of – nog beter – scheur je eruit. Gebruik de teksten die in je methode voorhanden zijn en doe er veel mee.
5. Er zijn aanwijzingen dat de motivatie van leerlingen beter is (lessen zijn meer betekenisvol en afwisselender) en dat ze minder gespannen zijn voor toetsen (want ze zijn meer gewend aan de taal).
6. Er zijn dus goede argumenten om te stoppen met *weak CLT* en te starten met *strong CLT*. Voor lezen en schrijven op het eindexamen levert het zeker geen problemen op en er is veel winst als het gaat om spreken en luisteren.

Enkele opmerkingen

Een samenvatting is altijd te kort door de bocht en doet onrecht aan de nauwkeurige en genuanceerde formuleringen zoals die in wetenschappelijk onderzoek thuishoren. Wie meer wil weten raad ik allereerst aan om de proefschriften te downloaden en (met name) de samenvattende delen te lezen. Ook als je niet gewend bent aan onderzoeksliteratuur en het jargon dat daar bij hoort, is dat goed te doen. Er staan daar ook allerlei belangwekkende details in.

Er valt ook best meer te zeggen dan hierboven in de highlights. Er is immers verschil tussen Duits en Frans aan de ene kant, en Engels aan de andere kant. Bij Engels is de blootstelling aan de taal (*extramural exposure*) veel groter, en leerlingen hebben in de basisschool al Engels gehad. Toch haalt dat de bevindingen van het onderzoek niet onderuit. Ook over vocabulaireverwerving, hoog- en middenfrequente woorden, 'extensive reading', de noodzaak en het hoe van herhaling, betekenisvolle input en verwerking in lesactiviteiten valt veel te zeggen. De kracht van de proefschriften zit er in dat ze in gewone lessen van normale docenten met doorsneeklassen gedurende een aantal jaar de sterke vorm van CLT uitgeprobeerd hebben en rigoureus onderzocht. Juist daarom zijn de resultaten zo veelzeggend. Dit soort naturalistisch longitudinaal onderzoek met robuuste descriptoren en meetinstrumenten kan het MVT-onderwijs echt verder helpen.

Veel docenten hebben als (impliciete) aanname dat je om goed te leren lezen en schrijven veel expliciete aandacht moet besteden aan grammaticaregels en oefeningen. Ze besteden er dan ook gemiddeld zo'n 35% van de kostbare lestijd aan. Maar deze aanname blijkt dus domweg niet te kloppen. Doorgaan met *weak CLT*, waar nog zoveel aandacht aan structuren en metataal wordt besteed, is zonde van de moeite. Bij *strong Communicative Language Teaching*, met veel exposure en actief gebruik van de doeltaal, leer je niet alleen lezen en schrijven, maar ook nog goed luisteren en spreken.

Bovendien denk ik dat er met de sterke variant van communicatief taalonderwijs ook veel meer mogelijkheden zijn om betekenisvolle teksten, thema's en culturele uitingen aan de orde te laten komen. Dat sluit aan bij de [didactische diamant](#). Er is meer mogelijk dan bij *weak CLT* als het gaat om het leren kennen van de culturen en geschiedenis die bij de betreffende MVT horen. Dat heeft altijd met levensthema's te maken. Je daartoe leren verhouden is vormend voor leerlingen. Veel redenen dus om voor *strong* te gaan, en *weak* achter ons te laten.

Literatuur

Gombert, W. (2022). *From "learning to use" towards "using to learn"? : long-term effects of structure-based versus dynamic usage-based programs for French*. [Thesis fully internal (DIV), University of Groningen]. University of Groningen.

Piggott, L.E.B. (2019). *First Meaning then Form*. [Proefschrift] Universiteit Utrecht

Rousse-Malpat, A. (2019). *Effectiveness of explicit vs. implicit L2 instruction: A longitudinal classroom study on oral and written skills*. [Thesis fully internal (DIV), University of Groningen]. Rijksuniversiteit Groningen.